بررسی ارتباط روابط عاطفی بین والدین و فرزندان با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان

نکیسا پارسا[1]، محمد احمدپناه[1]، پریسا پارسا[2*]، علی قلعه ایها[1]

۱) مرکز تحقیقات اختلالات رفتاری و سوء مصرف مواد، دانشگاه علوم پزشکی همدان

۲) مرکز تحقیقات مراقبت از بیماری های مزمن در منزل، دانشگاه علوم پزشکی همدان

تاریخ دریافت: ۹۲/۸/۱۱ تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۲/۲۵

چکیده

مقدمه: هدف از این تحقیق بررسی ارتباط روابط عاطفی والدین و فرزندان با سازگاری تحصیلی دانشجویان سال اول دانشگاه علوم پزشکی همدان بود.

مواد و روش ها: یک مطالعه مقطعی بر روی ۳۹۵ نفر دانشجوی سال اول که بین ۱۹-۱۷ سال سن داشتند در نیمسال اول ۹۰-۱۳۸۹ انجام شد. نمونه ها به صورت در دسترس از دانشکده های مختلف جمع آوری شد. داده ها توسط پرسش نامه ای که شامل اطلاعات دموگرافیک و مقیاس های خودکارآمدی، دلبستگی به والدین، نزاع های والدین، رفتار اجتماعی و سازگاری تحصیلی دانشجویان بود تکمیل گردید. داده ها با آزمون های مناسب توصیفی و استباطی آماری با نرم افزار SPSS vol.17 تجزیه تحلیل گردید.

یافته های پژوهش: میانگین سنی دانشجویان مورد بررسی ۱۸/۵۷ سال با انحراف معیار ۰/۴۳ بود. بیشتر دانشجویان دختر بودند. ۷۲ درصد در مقطع کارشناسی تحصیل می کردند، ۸۲ درصد از دانشجویان در خوابگاه های دانشجویی و ۱۵ درصد با خانواه خود زندگی می کردند. در خانواده هایی که دلبستگی بین والدین و فرزند زیاد بود و نزاع های کمتری بین والدین وجود داشت، سازگاری تحصیلی دانشجویان بیشتر بود. هم چنین دانشجویانی که مهارت های اجتماعی بالاتری داشتند از سازگاری تحصیلی بهتری برخوردار بودند.($P<0.01$)

بحث و نتیجه گیری: نتایج این تحقیق ارتباط کیفیت ارتباطات بین والدین و فرزند را با سازگاری تحصیلی دانشجویان نشان می دهد. حمایت و درک خانواده نقش به سزایی در حل مشکلات دانشجویان در دانشگاه دارد. از این رو نقش خانواده باید مورد توجه سیاستگزاران آموزش عالی کشور قرار گیرد.

واژه های کلیدی: سازگاری تحصیلی، دانشجو، دلبستگی والدین، نزاع های والدین، نوجوان

* **نویسنده مسئول**: مرکز تحقیقات مراقبت از بیماری های مزمن در منزل، دانشگاه علوم پزشکی همدان

Email: parsa@umsha.ac.ir

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]

مقدمه

ارتباط والدین و فرزندان از موارد مهمی است که سال ها نظر صاحب نظران و متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده است. خانواده نخستین پایگاهی است که پیوند بین فرد و محیط اطراف او را به وجود می آورد. کودک در خانواده پندارهای اولیه را درباره جهان فرا می گیرد، از لحاظ جسمی و ذهنی رشد می یابد، هنجارهای رفتاری را یاد می گیرد، نگرش ها، اخلاق و روحیاتش شکل گرفته و به عبارتی اجتماعی می شود،(۱). مطالعات نشان داده اند که مهارت و موفقیت اجتماعی دانش آموزان و دانشجویان با وضعیت تحصیلی آنان در ارتباط می باشد،(۲،۳). بدیهی است که ارتباط بین احساس دلبستگی به والدین نقش مهمی در حمایت از افراد در شرایط استرس آور دارد. بندورا تاکید می کند که والدین و مراقبت کنندگان از کودکان نقش اساسی در مدیریت شرایط استرس برای فرزندان دارند زیرا با حمایت، راهنمایی و ایجاد مدل های انطباق زندگی به توسعه استانداردها و ارزش ها در کودکان و ایجاد اعتماد به نفس در آنان کمک می کنند،(۱). نوجوانانی که دلبستگی عاطفی قوی تری با والدین خود دارند مهارت های اجتماعی بیشتری دارند و سازگاری های فیزیولوژیکی بهتری در مقایسه با سایر نوجوانان دارند.(۴،۵)

دانشجویان از اقشار مستعد و برگزیده جامعه و سازندگان فردی هر کشور می باشند که به دلیل جوانی در یک دوره مهم برای اتخاذ رفتارهای بهداشتی قرار دارند. رفتارهای بهداشتی که در این دوران شکل می گیرند اثر نگهدارنده ای بر سلامت فرد در دوران زندگی بعدی دارد. شناسایی عواملی که منجر به این الگوهای رفتاری می شود می تواند شیوع این رفتارها را در جوانی و بزرگسالی کاهش دهد. مرحله ورود به دانشگاه یک مرحله استرس آور برای اکثر دانشجویان سال اول است،(۶). برخی تغییرات در این دوران مانند برقراری ارتباطات اجتماعی جدید، تکالیف درسی جدید و حرکت به سوی زندگی مستقل می باشد. مطالعات نشان داده اند سازگاری با دانشگاه برای دانشجویانی که اعتماد به نفس کم دارند و با والدین خود زندگی نمی کنند کمتر از سایر دانشجویان است.(۷)

از آن جایی که رفتارهای بهداشتی مثبت در ارائه دهندگان خدمات بهداشتی درمانی آینده یکی از اهداف دانشگاه های علوم پزشکی می باشد. در این راستا مطالعات معدودی به ارتباط بین رفتارهای بهداشتی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان تاکید نموده اند،(۸)، اما مطالعه ای در مورد دانشجویان در خصوص ارتباط با والدین صورت نگرفته است. لذا این مطالعه با هدف تعیین تاثیر دلبستگی و رفتار والدین با دانشجو در وضعیت تحصیلی دانشجویان سال اول اجرا گردید تا از نتایج آن برای ارائه راهکارهای مناسب جهت افزایش پیشرفت تحصیلی در دانشجویان استفاده گردد.

مواد و روش ها

این تحقیق مقطعی در بین دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۰-۱۳۸۹ دانشگاه علوم پزشکی همدان انجام شد. ابتدا از آموزش کل دانشگاه و دانشکده های مختلف دانشگاه علوم پزشکی همدان لیست دانشجویان سال اول گرفته شد. از بین کل ۹۸۵ دانشجویان ورودی ۴۶۸ نفر خصوصیات ورود به مطالعه را داشتند.(سن ۱۹-۱۷ سال داشتند) از این تعداد ۳۹۵ نفر قبول کردند در تحقیق شرکت کنند و پرسش نامه را تکمیل کردند.(میزان پاسخ دهی به پرسش نامه: ۸۴/۴ درصد) ابزار گردآوری اطلاعات پرسش نامه ای ساختارمند شامل اطلاعات زمینه ای(مانند سن، جنس، قومیت، محل سکونت، سن و تحصیلات والدین، وضعیت تاهل والدین، شغل والدین و سایر موارد)، و مقیاس های دلبستگی به پدر و مادر، درک نزاع های والدین، رفتارهای اجتماعی و سازگاری تحصیلی بود که توسط خود دانشجویان تکمیل گردید.

الف) وضعیت تحصیلی: با استفاده از پرسش نامه سازگاری تحصیلی دانشجویان،(۹)، که شامل ۲۴ سوال است موفقیت دانشجویان را در کنار آمدن با محیط دانشگاه از نظر تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. این پرسش نامه یک مقیاس ۹ نمره ای دارد که نمرات از ۱ «در مورد من به کار نمی رود» تا «کاملا در مورد من به کار می رود» متغیر است. نمره کلی این پرسش نامه از جمع نمرات به دست می آید و نمره بالاتر نشان دهنده انطباق بیشتر تحصیلی در محیط تحصیلی است.

ب) دلبستگی به والدین: دلبستگی به والدین با پرسش نامه Inventory of Parent and Peer Attachment سنجیده شد،(۱۵). این پرسش نامه دلبستگی نوجوان را به هر یک از والدین اندازه می گیرد. پرسش نامه شامل ۲۵ سوال است که شامل ۳ جنبه: اعتماد(۱۰ سوال)، ارتباطات(۹ سوال) و بیزاری(۶ سوال) می باشد. سوالات با مقیاس لیکرت سنجیده می شوند و دامنه آن ها از «۱=هرگز» تا «۵=همیشه» در رابطه با پدر و مادر است. سوالات مربوط به بیزاری و عبارات منفی به صورت معکوس نمره دهی شدند. نمره کلی دلبستگی از جمع

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]

نمرات محاسبه گردید که دامنه آن از ۲۵ تا ۱۲۵ برای هر کدام از والدین می باشد.(۱۰)

ج) نزاع های والدین: ادراک نوجوانان از نزاع ها و درگیری های والدین توسط پرسش نامه مقیاس نزاع های والدین،(۱۱)، سنجیده شد. این پرسش نامه شامل ۴۳ عبارت و ۳ فاکتور است. عبارات شامل: ۱۸ عبارت برای نزاع های والدین(تعداد، شدت، و نتیجه نزاع) است. برای هر عبارت پاسخ دهندگان از معیار سه نمره ای «۱= نادرست»، «۲= تاحدی درست» و «۳= درست» جهت پاسخ به عبارات استفاده می شود. نمره بالاتر از این مقیاس نشان دهنده درگیری های بیشتر والدین است.

د) مهارت های اجتماعی: مهارت های برقراری ارتباط اجتماعی نوجوانان با استفاده از پرسش نامه رفتار فردی،(۱۲)، سنجیده شد که شامل ارزیابی اضطراب در انجام ارتباطات اجتماعی است. این پرسش نامه شامل ۴۶ عبارت که شامل ۴ فاکتور است: اظهار احساس منفی، اظهار محدودیت های فردی، احساس سرخوردگی و اظهارات مثبت می باشد. پاسخ دهندگان از مقیاس ۵ نمره ای لیکرات به ترتیب شامل «۱=بدون دلواپسی» تا «۵= شدیداً دلواپس» برای جواب به عبارات استفاده می کنند و به علاوه در این مقیاس شرایط و میزان دلواپسی هم ذکر می شود. نمرات به صورت معکوس محاسبه و سپس جمع زده شد و نمرات بالاتر از این مقیاس نشان دهنده دلواپسی کمتر است.

برای ارزیابی روایی محتوایی پرسش نامه از روش ترجمه-برگردان ترجمه استفاده شد. از این روش برای انطباق فرهنگی پرسش نامه های مذکور در جامعه ایرانی استفاده شد. به این منظور ابتدا پرسش نامه های مذکور به فارسی ترجمه شدند، سپس توسط فرد دیگری که به دو زبان فارسی و انگلیسی مسلط بود از فارسی به انگلیسی مجدداً ترجمه شدند. در نهایت یک تیم متخصص همسانی عبارات پرسش نامه اصلی و پرسش نامه(دو بار ترجمه شده) را مورد ارزیابی قرار دادند و بر حسب مورد تغییرات لازم را در عبارات انجام دادند. در نهایت برای بررسی روایی و سهو لت استفاده، یک پیش آزمون در یک گروه ۱۵ نفری از جامعه پژوهش انجام گردید.(این افراد از نمونه گیری حذف شدند) اعتبار پرسش نامه با آزمون کرونباخ برای بررسی همبستگی عبارت های آزمون های پرسش نامه تعیین گردید. اندکس آلفا کرونباخ بیشتر از ۷۰ درصد سطح قابل قبول برای تایید پایایی یا همبستگی داخلی بین سوالات در نظر گرفته شد که برای کلیه مقیاس ها تایید شد.(۱۳)

داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. از آمار توصیفی برای توصیف وضعیت اجتماعی و دموگرافیک، دلبستگی و نزاع های والدین، مهارت های اجتماعی و شایستگی پاسخ دهندگان استفاده شد.(جدول توزیع فراوانی و درصد) برای مقایسه گروه ها از آزمون های T-TEST(دو گروه) و ANOVA (بیشتر از دو گروه) استفاده شد. برای بررسی همبستگی متغیرهای کمی از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته های پژوهش

بررسی توصیفی متغیرهای دموگرافیک نشان داد که میانگین سنی دانشجویان مورد بررسی ۱۸/۵۷ سال با انحراف معیار ۰/۴۳ بود. بیشتر دانشجویان دختر ۲۷۹ نفر(۷۰/۶ درصد) و ۱۱۶ نفر پسر(۲۹/۴ درصد) بودند. از نظر قومیت بیشتر افراد ۲۰۴ نفر فارس(۵۱/۶ درصد)، ۶۶ نفر ترک(۱۶/۷ درصد)، ۸۲ نفر کرد(۲۰/۸ کرد) و ۴۳ نفر لر(۱۰/۹درصد) بودند. ۷۲ درصد دانشجویان در مقطع کارشناسی، ۲۳ درصد در مقطع دکتری حرفه ای و ۵ درصد در مقطع کاردانی تحصیل می کردند. ۳۹ نفر(۹/۹ درصد) در دانشکده پزشکی، ۳۳ نفر(۸/۴ درصد) در دانشکده دندان پزشکی، ۱۸ نفر ۴/۶ درصد در دانشکده داروسازی، ۱۱۴ نفر(۲۸/۹ درصد) در دانشکده بهداشت و ۱۱۴ نفر(۲۸/۹ درصد) در دانشکده پرستاری و مامایی، ۷۷ نفر(۱۹/۵ درصد) در دانشکده پیراپزشکی تحصیل می کردند. محل زندگی ۸۲ درصد از دانشجویان در خوابگاه های دانشجویی و ۱۵ درصد با خانواه خود زندگی می کردند. بیشتر دانشجویان بومی استان(۶۵ درصد) بودند.

از نظر والدین، میانگین سن مادران ۶/۵۵±۴۶/۳۰ سال و پدران ۷/۷۲±۵۱/۳۷ سال بود. ۷۵ درصد مادران کمتر از ۵۰ سال و ۵۳ درصد پدران کمتر از ۵۰ سال داشتند. بیشتر از ۹۰ درصد والدین زندگی مشترک داشتند. میانگین تعداد خواهر و برادران افتراد مورد بررسی ۱/۹±۳/۷ نفر بود و بیشتر از نیمی از آنان بین ۲-۱ خواهر و برادر داشتند. بیشتر از ۳۰ درصد و ۵۰ درصد مادران و پدران مورد بررسی تحصیلات دانشگاهی داشتند. از نظر شغل والدین بیشتر مادران خانه دار(۷۲ درصد) و سپس شغل دولتی داشتند(۲۲ درصد) در حالی که بیشتر پدران شغل دولتی(۴۴ درصد) و سپس شغل آزاد(۳۳ درصد) داشتند. از نظر درآمد خانواده میانگین درآمد ۳۰۳/۰۰۰±۵۹۷/۰۰۰ بود. حدود نیمی از افراد درآمد زیر ۵۰۰ هزار تومان و ۲۵ درصد درآمد بالاتر از ۲ میلیون تومان داشتند.

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]

جدول شماره ۱ نشان می دهد داد که میزان Skewness و Kurtosis بین ۱+ تا ۱- قرار دارند که نشان دهنده توزیع نرمال داده ها برای کلیه مقیاس ها می باشد. بنا بر این از آزمون های همبستگی و پارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد. یافته های آزمون آلفا کرونباخ که برای تعیین ثبات داخلی بین آیتم های هر مقیاس استفاده شد نشان می دهند کلیه متغیرهای کمی مورد بررسی پایایی مناسبی دارند(آلفا کرونباخ> ۰/۷) و این مقیاس ها برای استفاده در جامعه ایران مناسب می باشند.

جدول شماره ۱. میانگین و انحراف معیار و پایایی متغیرهای مورد بررسی

متغیرها	محدوده مقیاس	تعداد آیتم ها	کرونباخ آلفا	Skewness	Kurtosis
دلبستگی به مادر	۱-۵	۲۵	۸۷۹	-۰/۶۶۶	-۰/۴۱۷
دلبستگی به پدر	۱-۵	۲۵	۰/۹۱۴	-۰/۶۲۸	-۰/۲۱۶
نزاع های خانوادگی	۱-۳	۴۴	۰/۸۵۱	-۰/۱۶۱	-۰/۶۹۶
مهارت های اجتماعی	۱-۵	۴۶	۰/۹۴۹	۰/۵۵۸	-۰/۲۳۴
سازگاری تحصیلی	۱-۹	۲۴	۰/۸۰۳	۰/۵۱۵	-۰/۹۰۴

در جدول شماره ۲ میانگین بالای دلبستگی به والدین(پدر و مادر) نشان دهنده دلبستگی زیاد بین والدین و دانشجویان است. میانگین بالای نزاع های خانوادگی نشان دهنده شمار بالای نزاع های خانوادگی بین والدین می باشد. میانگین نسبتاً پایین رفتار اجتماعی نشان دهنده اضطراب دانشجویان مورد بررسی می باشد. میانگین نسبتاً متوسط سازگاری تحصیلی نمایانگر سازگاری کمتر دانشجویان با دانشگاه و دروس دانشگاهی می باشد که با توجه به سال اول بودن آنان قابل درک می باشد که سازگاری تحصیلی برای دانشجویان جدید الورود کمتر است و تطابق معمولاً دیرتر حاصل می شود.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان می دهد که بین سازگاری تحصیلی دانشجویان با دلبستگی به مادر،($r=0.293, P>0.01$) دلبستگی به پدر($r=0.230, P>0.01$) تفاوت می باشد. هم چنین بین نزاع های بین والدین و سازگاری تحصیلی دانشجویان همبستگی معنی داری متوسطی وجود داشت($r=0.300, P>0.01$) به طوری که افرادی که نزاع های بین والدین آن ها کم بود سازگاری تحصیلی بهتری داشتند. این نتایج هم چنین نشان می دهد که داشتن مهارت های اجتماعی بالاتر و عدم دلواپسی با سازگاری تحصیلی بالاتر دانشجویان همراه است.($r=0.235, P>0.01$) بین میزان دلبستگی به والدین و مهارت های اجتماعی دانشجویان نیز ارتباط مثبت معنی دار آماری وجود داشت.

جدول شماره ۲. همبستگی بین متغیرهای مورد پژوهش

متغیرها	میانگین و انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵
دلبستگی به مادر	۹۲/۸۸±۱۳/۳۱	۱				
دلبستگی به پدر	۸۶/۴۰±۱۷/۱۶	۰/۵۳۵**	۱			
نزاع های خانوادگی	۹۸/۸۹±۱۳/۶۳	۰/۳۶۱**	۰/۴۹۱**	۱		
مهارت های اجتماعی	۱۰۳/۳۴±۲۷/۵۷	۰/۳۱۰**	۰/۳۱۲**	۰/۱۸۲**	۱	
سازگاری تحصیلی	۱۳۲/۵۴±۲۲/۶۶	۰/۲۹۳**	۰/۲۳۰**	۰/۳۰۰**	۰/۲۳۵**	۱

آزمون آنالیز واریانس یک طرفه در جدول شماره ۳ نشان می دهد که تفاوت معنی داری بین میانگین نزاع های والدین، مهارت های اجتماعی و سازگاری تحصیلی بین دانشجویان دانشکده های مختلف علوم پزشکی همدان وجود دارد. آزمون توکی نشان داد تفاوت معنی داری میان دانشجویان دانشکده داروسازی که کمترین سازگاری تحصیلی را داشتند با دانشجویان دانشکده های پرستاری و پیراپزشکی که بیشترین سازگاری تحصیلی را داشته اند وجود دارد که می تواند ناشی از مقطع تحصیلی و اعتماد دانشجویان به توانایی های خود در انجام تکالیف و امور

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]

مربوط به تحصیل باشد. دانشجویان دانتشکده های پزشتکی و دندان پزشکی در مقایتسه با ستایر دانشتجویان دانشکده های دیگر مهارت های اجتماعی بهتر و نزاع های کمتری بین والدین را گزارش کتردند.

جدول شماره ۳. مقایسه میانگین متغیرهای مورد بررسی در دانشکده های مختلف دانشگاه با استفاده از آزمون آنالیز واریانس یک طرفه

دانشکده	پزشکی M±SD	دندان پزشکی M±SD	داروسازی M±SD	بهداشت M±SD	پرستاری M±SD	پیراپزشکی M±SD	F	P
دلبستگی به مادر	۹۱/۱±۱۴/۰	۹۲/۴±۱۳/۶	۹۶/۲±۸/۴	۹۲/۷±۱۴/۲	۹۴/۲±۱۲/۹	۹۱/۴±۱۳/۱	۰/۸۰۵	۰/۵۴۶
دلبستگی به پدر	۸۳/۶±۱۴/۹	۸۶/۳±۱۵/۶	۹۱/۷±۱۵/۲	۸۴/۴±۱۷/۸	۸۸/۹±۱۳/۴	۸۵/۹±۲۲/۰	۱/۲۷۵	۰/۲۷۴
نزاع های خانوادگی	۹۲/۹±۱۲/۷	۹۲/۹±۱۳/۱	۱۰۶/۳±۹/۶	۹۷/۳±۱۱/۶	۱۰۲/۹±۱۴/۴	۹۹/۱±۱۴/۴	۶/۵۲۱	۰/۰۰۰
مهارت های اجتماعی	۱۱۶/۵±۲۶/۷	۱۱۴/۸±۲۵/۳	۸۷/۴±۲۱/۲	۱۰۴/۹±۲۷/۹	۹۸/۲±۲۹/۷	۱۰۰/۰±۲۱/۸	۵/۴۲۲	۰/۰۰۰
سازگاری تحصیلی	۱۲۶/۹±۱۴/۴	۱۲۸/۱±۱۵/۴	۱۱۸/۹±۳۵/۱	۱۳۲/۸±۱۸/۷	۱۳۵/۸±۲۵/۸	۱۳۵/۱±۲۴/۰	۲/۷۷۵	۰/۰۱۸

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی تاثیر دلبستگی و نزاع های والدین در میزان سازگاری تحصیلی دانشجویان سال اول دانشگاه علوم پزشکی همدان در نیم سال اول ۹۰-۱۳۸۹ انجام شد. تا از این طریق به ارزیابی نقش کیفی و کمی ارتباط خانواده بر سازگاری تحصیلی و اجتماعی دانشجویان بپردازد. نتایج این تحقیق نشان داد که سازگاری تحصیلی دانشجویان با میزان دلبستگی به مادر و پدر و هم چنین، کاهش نزاع های خانوادگی و افزایش مهارت های اجتماعی آنان ارتباط معنی دار آماری دارد. با ورود نوجوانان به دوره بزرگسالی، والدین با کاهش تدریجی سطح نظارت خود بر جوانان انتظار دارند آنان به صورت مستقل به انجام فعالیت های خود بپردازند. در جوامع شرقی از جمله ایران بر پیوند بنیان خانواده خیلی تاکید شده است. به طوری که افراد خانواده و به خصوص والدین یک منبع مهم حمایت اجتماعی برای دانشجویان ایرانی در بدو ورود به دانشگاه می باشند. با توجه با این که ورود به دانشگاه به عنوان یک مرحله گذار در زندگی افراد در نظر گرفته شده است که می تواند با استرس های فراوانی برای دانشجویان همراه باشد. اگر چه اکثر نوجوانان و جوانان این دوره را پشت سر می گذرانند و به محیط جدید عادت می کنتند ولی برای برخی از آنان به خصوص در سال اول دانشگاه مشکلات و مسائل سازشی بروز می کند که ناسازگاری های هیجانی را به دنبال دارد که تاثیر مهمی در وضعیت تحصیلی، اجتماعی و عملکرد دوران بزرگسالی آنان دارد. لذا، بررسی عوامل موثر و مدا خله گر در این زمینه و نقش خانواده، ارتباط اعضاء خانواده و محیط خانواده بسیار مهم می باشد.

مهم ترین یافته پژوهش این است که افزایش دلبستگی به والدین با افزایش مهارت های اجتماعی و سازگاری تحصیلی بهتر دانشجویان در ارتباط است. این نتایج همسو با نتایج پژوهش های آدامز و همکاران در سال ۲۰۰۰ می باشد که نشان داد که تعارضات والدین، حمایت خانواده با عملکرد تحصیلی در نوجوانان ارتباط دارد و نشان داد کیفیت ارتباط بین والد-فرزند نسبت به تعارضات زناشویی بیشتر در عملکرد تحصیلی موثر می باشد،(۶). پژوهشگران اعتقاد دارند که تاثیرگذاری اختلافات زناشویی بر پیشرفت تحصیلی از طریق اختلال در رابطه والد-فرزند است. به گونه ای که در خانوادهایی که ارتباط بین والد-فرزند خوبی وجود دارد حتی با وجود تعارضات بین والدین، خودکارآمدی و نتایج تحصیلی فرزندان بهتر است. مطالعات متعددی نیز گزارش کرده اند که سازگاری های موفقیت آمیز در بین دانشجویان با سطوح بالاتر حمایت و محبت خانواده و والدین مرتبط است.(۱۴،۱۵)

از طرف دیگر دانشجویانی که ارتباطات ضعیف تر با والدین و محبت کمتری از خانواده دریافت می کنند با مشکلات سازگاری تحصیلی و اجتماعی بیشتری در دانشگاه مواجه هستند. اگر چه دانشجویان در این سنین به دنبال استقلال و کسب هویت خویشتن هستند، اما هنوز هم والدین را به عنوان منابع اقتدار می دانند و اگر والدین انتظارات خود را از رفتارها و عملکرد آنان بیان نکنند یا از دیدگاه والدین مورد نکوهش قرار گیرند ممکن است دانشجویان مورد تعارض قرار گیرند،(۱۶،۱۷). بوهل(۲۰۰۷) که تاثیر کیفیت ارتباط والد-فرزند را بر سلامتی دانشجویان

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]

بررسی کرده است تاکید دارد که افزایش سلامت روان دانشجویان با کیفیت ارتباط بین والدین و فرزندان و محبت بین آن ها بستگی دارد،(۱۸). هم چنین کنی و سیرین سال(۲۰۰۶)،(۱۹)، و ویلیامز و کلی(۲۰۰۵) گزارش کردند که نوع ارتباط بین والدین و فرزندان می تواند در سازگاری تحصیلی دانشجویان نقش مهمی داشته باشد،(۲۰). بنا بر این به نظر می رسد حمایت و محبت والدین، همدردی و گفتگو، بحث و تبادل نظر راجع به دانشگاه و مسائل مرتبط با آن تاثیر مهمی بر موفقیت های دانشجویان و سازگاری تحصیلی آنان دارد.

از محدودیت های این پژوهش می توان به محدودیت انجام آن فقط در یک دانشگاه اشاره نمود که امکان جامعیت نتایج را محدود می کند. هم چنین سن ورود به دانشگاه که در اواخر دوران نوجوانی است ممکن است در محدوده ای باشد که اهمیت رفتار والدین بر نوجوانان با توجه به این که آنان وارد مرحله دیگری از زندگی اجتماعی خود شده اند نسبت به مراحل کودکی کاهش یافته باشد. تکمیل اطلاعات پرسش نامه توسط خود افراد ممکن است با خطای یادآوری آنان همراه بوده باشد. اما نتایج این پژوهش نقش مهم حمایت خانواده در زندگی تحصیلی و اجتماعی دانشجویان را مشخص می کند و نشان می دهد که نقش خانواده در کاهش تنش دانشجویان و سازگاری تحصیلی آنان مهم است. این امر تاثیر مهمی برای سازگاری موفقیت آمیز و پیشرفت تحصیلی دانشجویان داشته است. اما برای نیل به سازگاری تحصیلی، اجتماعی و روانی در دانشجویان عوامل مداخله گر دیگری نیز مطرح می شود که به بررسی های بیشتر و تحقیقات آتی نیاز دارد.

با توجه به نقش با اهمیت والدین در ایجاد سازگاری های مطلوب در دوران دانشگاه و کاهش استرس دانشجویان بدیهی است برنامه ریزی برای آموزش والدین در این حوزه می تواند به عنوان یک اقدام پیشگیری کننده در مقابل بروز مشکلات دانشجویان در دانشگاه مطرح گردد. با استفاده از قابلیت های حمایتی و نظارتی خانواده در سازگاری روانی، اجتماعی و آموزشی دانشجویان دانشگاه و یافتن الگوی مناسب و موثر برای ارتباط بین خانواده و دانشگاه استفاده شود، به شکلی که منجر به افزایش ارتباط خانواده ها با دانشجویان و نیز امکان کنترل و نظارت بیشتر آنان گردد و از طرف دیگر با خواسته های طبیعی دانشجویان که ناشی از تمایلات و تحول حس استقلال طلبی دانشجویان است نیز تعارضی نداشته چنین الگویی باید با استفاده از تجربیات دانشجویان و یافته های علمی و تجربه های عملی مطالعاتی که در جهان صورت گرفته است با در نظر گرفتن خصوصیات و شرایط فرهنگی و اجتماعی کشور طراحی و تدوین گردد و پس از ارزیابی های همه جانبه مورد آزمون قرار گیرد. بدیهی است در این الگو نقش محوری حمایت خانواده، تسهیل ارتباط خانواده با دانشگاه، هشیار کردن والدین نسبت به ضرورت حفظ و تداوم ارتباط مناسب والدین با فرزندان در دوران دانشجویی باید مورد توجه قرار گیرد.

سپاسگزاری

این تحقیق در قالب طرح پژوهشی(شماره ثبت:۸۹۰۸۲۵۳۱۶۶۰ مورخ ۱۳۸۹/۸/۲۵) با پشتیبانی مالی مرکز تحقیقات علوم رفتاری دانشگاه علوم پزشکی همدان انجام شده است. نویسندگان مقاله مراتب تشکر خود را از دانشجویان محترمی که با تکمیل اطلاعات خویش ما را در انجام این تحقیق یاری نمودند اعلام می نمایند.

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]

References

1.Bandura A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall; 1977.
2.Mak AS, Tran C. Big five personality and cultural relocation factors in Vietnamese Australian students' intercultural social self-efficacy. Int J Intercult Relation 2001;25: 181-201.
3.Wei MF, Russell DW, Zakalik RA. Adult attachment, social self efficacy, self-disclosure, loneliness, and subsequent depression for freshman college students: A longitudinal study. J Counsel Psychol 2005;52: 602-14.
4.Moretti M, Peled M. Adolescent-parent attachment: Bonds that support healthy development . Paediatr Child Health 2004;9: 551-5.
5.Richaud de Minzi MC, Sacchi C. Adolescent loneliness assessment. Adolescence 2004;39:701-9.
6.Adams GR. The transition to university and beyond [Special issue]. J Adolesc Res 2000; 15: 145-56.
7.Winter MG, Yaffe M. First- year students adjustment to university life as a function of relationships with parents. J Adolesc Res 2000;15:9-37.
8.Hoseininasab D, Ahmadian F, Ravanbakhsh H. [Relation of child – rearing practices with self – efficacy and mental health of students]. Stud Educat Psychol 2008; 1:231-8. (Persian)
9.Baker R, Siryk B. Measuring adjustment to college. J Counsel Psychol 1984;31:179-89.
10.Armsden GC, Greenberg MT. The inventory of parent and peer attachment: Individual differences and their relationship to psychological well-being in adolescence. J Youth Adolesc 1987;16:427-54.
11.Grych JH., Seid M, Fincham FD. Assessing marital conflict from the child's perspective: The Children's Perception of Interparental Conflict Scale. Child Develop 1992;63:558-72.
12.Arrindell WA, Van Der Ende J. Cross-sample invariance of the structure of self-reported distress and difficulty in assertiveness. Adv Behav Res Therap1985; 7: 205-43.
13.Nunnally JC. Psychometric theory. New York: McGraw-Hill; 1978.
14.El-Sheikh M, Elmore-Staton L. The link between marital conflict and child adjustment: Parent-child conflict and perceived attachments as mediators, potentiators, and mitigators of risk. Develop Psychol 2004; 16: 631-48.
15.Okour AM, Hijazi HH. Domestic violence and family dysfunction as risk factor for violent behavior among university students in North Jordan. J Famy Violent 2009 ;24: 361-6.
16.Agliata AK, Renk K. College students' adjustment: The role of parent–college student expectation discrepancies and comm.unication reciprocity. J Youth Adolesc 2007;37:967-82.
17.Buehler C, Gerard JM. Marital conflict, ineffective parenting, and children's and adolescents' maladjustment. J Marriage Fam 2002;64:78-92.
18.Buhl HM. Well-Being and the child parent relationship at the transition from university to work life. J Adolesc Res 2007;22: 550-71.
19.Kenny ME, Sirin SR. Parental attachment, self-worth, and depressive symptoms among emerging adults. J Counsel Develop 2006;84:61-71.
20.Williams SK, Kelly FD. Relationships among involvement, attachment, and behavioral problems in adolescence: Examining Father's Influence. J Early Adolesc 2005; 25:168-96.

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]

Investigating the relation between parents-children emotional relationship on academic adjustments of students in Hamadan University of medical Sciences

Parsa N[1], Ahmadpanah M[1], Parsa P[2], Ghaleiha A[1]*

(Recived: November 2, 2013 Accepted: March 16, 2014)

Abstract

Introduction: The purpose of this study was to determine the relation between parents-children emotional relationship on academic adjustments of junior students in Hamadan University of medical Sciences.

Materials & Methods: A cross-sectional study was conducted on 395 first year students aging between 17-19 years old during the first semester of 2010-2011. The participants were requited through available sampling method. Data were collected by a structured questionnaire including, socio-demography, parental attachments, inter-parental conflicts, social skills, and academic achievements. Data were analyzed by descriptive and interferential statistics through SPSS software (version 17).

Findings: Results showed that the mean age of students was 18.57(SD 0.43). Most of students were female and 72% were studied in bachelor level. Most of the students (82%) lived in universities' campuses and 15% lived with their families. Families with higher parental attachments had lower inter-parental conflicts and their students had higher level of academic adjustments. In addition, students who had higher social skills had better academic adjustments than others ($p<0.01$).

Discussion & Conclusion: Results of this study reveled the role of the quality of parent-child relationships on their students' academic adjustments. Family supports and understanding have an important role in solving student's problems in universities. Therefore, the role of families should be considered by higher education administration policies.

Keywords: Academic adjustments, students, parental attachments, inter-parental conflicts, adolecsent

1.Research Center for Behavioral Disorders and Substance Abuse, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran
2.Chronic diseases (home care) Research Center, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran
** (Corresponding author)*

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-13]